

СТОРІНКА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

УДК 631.45

DOI <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2023.18.35>

ІСТОРІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕГРАДАЦІЇ ҐРУНТІВ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ДАНИЛІВ О.О. – аспірант

orcid.org/0000-0002-8992-0203

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Постановка проблеми. Історія дослідження ґрунтів має важливе наукове і прикладне значення. Отримання нових знань неможливе без аналізу раніше створеної теоретичної бази. Результати досліджень минулих років є підґрунтям для пошуку шляхів вирішення однієї з найбільш важливих екологічних проблем – деградації ґрунтів. Аналіз історії вивчення деградації ґрунтів дає можливість оцінити сучасний стан ґрунтів та перспективи їх подальшого використання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В останні десятиліття зростає увага вчених щодо вивчення історії ґрунтознавства на регіональному рівні. Так, історію становлення та розвитку ґрунтознавства як науки в Західних областях України висвітлено в монографії Л.В. Мазник, С.П. Позняк [1]. Про ґрунтознавство в Карпатському регіоні коротко описано у монографії «Ґрунтознавство в Україні: ч. 1 – Історія та сучасність». за редакцією Тихоненка Д.Г. [2].

Історичні особливості дослідження ґрунтів і вивчення ерозії в науково-дослідних установах Західної України подано у статтях Г.Б. Гнатишин, О. Лукач [3,4]. Протиерозійним заходам в землеробстві Карпатського регіону присвячена робота Г.М. Соловей [5].

В даних наукових джерелах питання історії вивчення деградаційних процесів в Івано-Франківській області подається частково, що й викликає необхідність більш детального вивчення.

Метою дослідження є проведення аналізу вивченості деградації ґрунтів Івано-Франківської області. Завдання: проаналізувати ступінь вивчення деградації ґрунтів Івано-Франківської області. Об'єкт досліджень: деградація ґрунтів Івано-Франківської області. Предмет досліджень: історія вивчення деградації ґрунтів Івано-Франківської області.

Методологічну основу досліджень становлять наступні **методи**: історичний, хронологічний, картографічний, порівняльно-географічний.

Результати досліджень. Ґрунти Івано-Франківщини за своєю природою є унікальними і впродовж багатьох років привертати особливу увагу до їх вивчення. Інтенсивний антропогенний вплив на ґрунти викликав значну деградацію ґрунтового покриву, його руйнування. Термін «деградація» розуміють як погіршення стану ґрунтів, особливо їх родючості, що обумовлює зниження врожайності сільськогосподарських культур. За визначенням І.А. Крупеннікова, деградація ґрунтів – це погіршення будь-яких біосферно-екологічних функцій під впливом прискорення, упо-

вільнення, перекошування елементарних ґрунтових процесів [2].

Вивчення процесів деградації ґрунтів має багатовікову історію. Первинні знання про ґрунти, як і про їх деградацію, людина отримала з початком ведення землеробства. Зокрема перші згадки про ерозійні процеси стосуються II та III тисячоліття до н. е. Мотичне землеробство і скотарство вже тоді створювали умови для деякого розвитку водної ерозії [4].

Перші наукові відомості про родючість ґрунтів та їх деградацію відносяться до польсько-австрійського періоду – початку XVIII століття, де було проведено перший поземельний кадастр в Галичині. В той же час були створені організації по осушенню перезволожених заболочених ґрунтів, вапнуванню кислих ґрунтів. Вже в к. XVIII – поч. XIX століття для підвищення родючості ґрунтів в Європі стали випускати мінеральні добрива, які використовувались у фільварках (господарствах) Галичини.

Ще до Другої світової війни під керівництвом П.О. Костюченка Інститутом землеробства було проведено маршрутне дослідження ґрунтів Івано-Франківської області. В післявоєнні роки, у 1950 р., Н.Б. Вернандер була складена карта ґрунтів Західного регіону України. В цей же період на території Івано-Франківщини М.І. Герасимовою були проведені дослідження Станіславської котловини.

Ґрунти Передкарпаття і прилеглих територій, зміну їхнього складу (структури) під впливом сільськогосподарського освоєння найбільш інтенсивно почали вивчати в 60-ті роки. На основі лабораторних і польових досліджень було встановлено, що при окультуренні ґрунтів одне із головних місць відводиться вапнуванню і внесенню мінеральних добрив (І.М. Гоголев, Д.І. Ковалишин, 1963; А.І. Гуменюк, 1964, 1965, 1968; З.М. Томашівський, 1976).

Вивчаючи водно-фізичні і фізичні властивості дерново-підзолистих поверхнево-оглеєних ґрунтів Передкарпаття Д.А. Тютюнник (1964, 1965, 1967, 1968, 1969, 1971, 1972, 1973), Ф.П. Топольний (1971) прийшли до висновку, що агро меліоративний обробіток поліпшує водно-повітряні властивості як меліорованих, так і неосушених ґрунтів.

Важливу роль у вивченні ґрунтів Західного регіону належить Г.О. Андрущенку. Під його керівництвом проводилися дослідження генезису, географії поширення та родючості ґрунтів західних областей України, в тому числі Івано-Франківської. Він є співавтором класифікації

ґрунтів України, номенклатурного списку ґрунтів і агрогруп Карпатського регіону. Він також вивчав агрофізичні та агрохімічні властивості ґрунтів західного регіону України. За результатами досліджень Г.О. Андрущенко опублікував навчальний посібник у двох томах «ґрунти західних областей України» (1970). Як зазначає Г.О. Андрущенко, найбільші площі еродованих ґрунтів припадають на області підвищеного Лісостепу [6].

Згідно Постанови Уряду впродовж 1957–1961 рр. було проведено великомасштабне обстеження ґрунтів на всіх сільськогосподарських угіддях і частково землях лісового фонду в усіх областях України. Для проведення цих робіт в області була організована спеціальна експедиція під керівництвом Ф.Л. Кожухаря, в якій брали участь географі-ґрунтознавці Е.І. Кульчицький, А.І. Пантелеймонов, Й.І. Пасулько, Р.Н. Трукавецький, а також випускники географічного і біологічного факультетів Чернівецького державного університету ім. В. Федьковича. За результатами великомасштабного ґрунтового обстеження були складені детальні карти ґрунтів для всіх господарств Івано-Франківської області та адміністративних районів, проведено агроґрунтове районування, дано кількісну і якісну оцінку ґрунтів. Оскільки повторного картографування ґрунтів не проводилось, то ці матеріали особливо цінні, до сьогодні використовуються та мають велике значення.

В 60–70 рр. Івано-Франківським філіалом Укрземпроект під керівництвом А.І. Пантелеймонова, М.Г. Михальського була проведена коректура матеріалів великомасштабного обстеження ґрунтів за попередні роки, на основі якої була розроблена генеральна схема ерозії ґрунтів області, визначені види деградованих ґрунтів (еродованих, заболочених, зруйнованих гірничими виробками тощо), їх поширення і площа, намічені шляхи відновлення їх родючості.

Протягом 60–90-х років минулого століття на території Передкарпаття проводились детальні дослідження перезволожених і заболочених ґрунтів під керівництвом І.І. Назаренка, А.І. Пантелеймонова, З.М. Томашівського. Ними був розроблений проєкт окультурення оглесних ґрунтів за рахунок проведення меліоративних робіт з наступним внесенням підвищених доз органічних і мінеральних добрив. Зокрема А.І. Пантелеймоновим визначені діагностичні ознаки для якісної оцінки осушених перезволожених ґрунтів Передкарпаття [7].

Меліоративний стан осушуваних земель західних областей України, в тому числі Івано-Франківської описано в працях Б.І. Козловського, С.М. Ващика [8, 9]. Сучасний стан осушених земель Івано-Франківської області та перспективи їх використання описано в статтях М.Д. Волощука, У.М. Карбівської, І.Д. Мельник [10, 11]. В результаті даних робіт визначено розвиток деградаційних процесів та зміну показників осушених ґрунтів під впливом меліоративних робіт.

Найбільш поширеним видом деградації ґрунтів області є водна ерозія, тому й викликає найбільшу увагу серед дослідників щодо її вивчення. Ерозійні процеси і методи їхнього попередження на Прикарпатті вивчали О.І. Болюх, Й.І. Пасулько, О.П. Канаш, Ф.М. Лагуш, П.М. Нагірний та ін. Їхні наукові праці були присвячені

водній і вітровій ерозії ґрунтів, питанням протиерозійної організації території та впровадження системи протиерозійних заходів на еродованих землях західних областей України [3]. Дослідження, проведені П.М. Нагірним та Й.І. Пасулько, дозволили виявити механізм розвитку ерозійних процесів, встановити їх кількісні та якісні показники. Теоретико-методичним засадам протиерозійної організації території Івано-Франківщини присвячені роботи М.М. Приходька, А.Г. Тараріки, в яких удосконалено існуючі та розроблено нові методи водорегулюючих заходів. Обґрунтовані переваги рекомендованих заходів з урахуванням регіональних та екологічних особливостей Карпатського регіону [12]. Роль лісів у запобіганні розвитку водно-ерозійних процесів в Українських Карпатах висвітлено в монографії І.Ф. Калущького, В.С. Олійника [13].

У 2001 році на базі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника була створена кафедра агрохімії та ґрунтознавства. Працівники кафедри виконували науково-технічні програми НААНУ по відновленню родючості деградованих ґрунтів.

Дослідження по удосконаленні заходів запобігання негативного впливу екстремальних кризових ситуацій на природно-ресурсний потенціал агроєкосистем Карпатського регіону України очолював Волощук М.Д. На основі проведених робіт встановлено найбільш поширені деградаційні процеси в гірській частині водозборів карпатських рік, виділено групи річкових водозборів за ступенем еродованості. Удосконалений комплекс протиерозійних заходів з урахуванням специфіки ведення сільського господарства в умовах Карпатського регіону [14, 15].

Агроєкологічна ефективність функціонування агробіоценозів на еродованих землях, вилучених із інтенсивного обробітку під природні кормові угіддя (на консервацію) в Західному регіоні України вивчав Турак О.Ю. У результаті проведення досліджень дана кількісна оцінка еродованих, малопродуктивних земель на території Івано-Франківської області, визначено категорії земель за ступенем деградованості, визначено ефективність агробіоценозів. Визначено параметри змін показників родючості ґрунту за умов залуження й ведення ґрунтозахисної сівозміни та їх протиерозійну ефективність [16, 17].

Наукові основи та сучасні системи організації кормовиробництва на осушених землях Західного Прикарпаття досліджувала Карбівська У.М. Результатом даної роботи є визначення впливу бобово-злакових травосумішок на показники родючості осушених земель, дана економічна оцінка їх використання на меліорованих землях, розроблено заходи щодо підвищення родючості осушених ґрунтів.

В 2020 році кафедра агрохімії і ґрунтознавства була об'єднана з кафедрою лісівництва і перейменована на кафедру лісового і аграрного менеджменту. Наукові дослідження щодо прогнозування екстремальних кризових екологічних ситуацій та розробка системи заходів по їх запобіганню продовжуються.

Деградаційні процеси в Українських Карпатах вивчають Волощук М.Д., Гілецький Й.Р. Вчені розглядають

просторові відмінності в характері протікання сучасних водно-ерозійних процесів в залежності від фізико-географічних областей. За результатами даних досліджень видана у 2022 році монографія «Водно-ерозійні процеси у природних комплексах Українських Карпат» [18].

Висновки. Незважаючи на значний вклад науковців у дослідження ґрунтів області, вивчення деградаційних процесів є недостатнім і залишається актуальним. Накопичені знання є основою для подальшого визначення причин виникнення деградаційних процесів, ступеня їх прояву, пошуку і розробки ефективних меліоративних і ґрунтоохоронних заходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Мазник Л. В., Позняк С. П. Генетико-географічні дослідження ґрунтів Західних областей України: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 244 с.
2. Тихоненко Д. Г., Вергунов В. А., Горін М. О., Новосад Н. М. Ґрунтознавство в Україні: історія та сучасність: монографія; За ред. Д. Г. Тихоненка з передмовою. Х.: Майдан, 2016. 300 с.
3. Лукач О. Історичні аспекти вивчення ерозії ґрунтів у Західному регіоні України. Вісник Львівського університету. Серія географічна, 2013. № 44. С. 178–185.
4. Гнатишин Г.Б. З історії дослідження ґрунтів Західної України. Агрохімія і ґрунтознавство. Міжвідомчий тематичний науковий збірник. Спеціальний випуск. Книга друга. Харків, 2002. С. 37–39.
5. Соловей Г.М. Протиерозійні заходи у землеробстві Карпатського регіону: історичний аспект. Емінак: наук. щоквартальник. 2017. № 4 (20). Т. 2. С. 148–151.
6. Андрущенко Г. О. Ґрунти західних областей УРСР. Львів – Дубляни, 1970. 184 с.
7. Пантелеймонов А.І. Діагностичні ознаки для якісної оцінки осушених перезволожених ґрунтів Передкарпаття. Генезис, географія і екологія ґрунтів. Львів. Вид-во „Простір М», 1998. С. 261–265.
8. Козловський Б. І. Меліоративний стан осушуваних земель західних областей України. Львів: Євросвіт, 2005. 420 с.
9. Ващик С. М. Екзогенні процеси на меліорованих агроландшафтах Прикарпаття в сучасних умовах. Вісник Львівського національного аграрного ун-ту: землевпорядкування і земельний кадастр, 2010. № 16. С. 45–52.
10. Волощук М. Д., Карбівська У. М., Мількевич С. Я., Мельник І. Д. Моніторинг показників осушених земель Центрального Прикарпаття. Вісник Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника. Серія: Біологія. Івано-Франківськ, 2011. Вип. XV. С. 11–20.;
11. Карбівська У. М. Мельник І.Д. Сучасний стан осушених земель Івано-Франківської області та перспективи їх використання. Вісник ПНУ ім. В. Стефаника. Серія: Біологія. Івано-Франківськ : Гостинець, 2008. Вип. X. С. 56–62.
12. Волощук М. Д. Історія розвитку ґрунтознавства і агрохімії на Прикарпатті. Науково-освітні здобутки кафедри агрохімії і ґрунтознавства до 10 річчя заснування. Івано-Франківськ, 2011. С. 9–14.
13. Калуцький І. Ф., Олійник В.С. Стихійні явища в гірсько-лісових умовах Українських Карпат (вітровали, паводки, ерозія ґрунту). Львів : Камула, 2007. 240 с.
14. Волощук М.Д., Турак О.Ю., Соловей Г.М. Ерозійна деградація дерново-підзолистих поверхнево оглеєних ґрунтів центрального Передкарпаття. Агрохімія і ґрунтознавство : міжвід. темат. наук. зб. Миколаїв : ТОВ «Смуґаста типографія», 2014. Спец. випуск. До ІХ з'їзду УТґА, кн. 3 : Ґрунтознавство і меліорація ґрунтів. С. 68–70.
15. Волощук М. Д. Ерозія ґрунтів на території Карпатського регіону і заходи щодо їх запобігання. Збірник наукових праць: Охорона ґрунтів. Київ, 2014. Вип. 1 : 3 нагоди 50-річчя агрохімічної служби України. С. 208–211.
16. Турак О. Ю. Ерозія ґрунтів на території Прикарпаття. Збірник наукових праць Національного аграрного університету. Київ: ЕКМО, 2005. Вип.1 С. 154–162.
17. Турак О. Ю., Соловей Г.М. Кількісна і якісна характеристика еродованих земель та їх групування. Вісник Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. Серія Біологія. Івано-Франківськ: Гостинець, 2008. №12 С. 152–158.
18. Волощук М.Д., Гілецький Й.Р. Водно-ерозійні процеси у природних комплексах Українських Карпат: монографія. Івано-Франківськ: Симфонія, 2022. 124 с.

REFERENCES:

1. Maznyk L. V., Pozniak S. P. (2014) Henetyko-heohrafichni doslidzhennia gruntiv Zakhidnykh oblastei Ukrainy [Genetic and geographical research of soils of the Western regions of Ukraine]: monohrafiia. Lviv: LNU imeni Ivana Franka. 244 [in Ukrainian]
2. Tykhonenko D. H., Verhunov V. A., Horin M. O., Novosad N. M. (2016) Gruntoznavstvo v Ukraini: istoriia ta suchasnist [Soil science in Ukraine: history and modernity]: monohrafiia. Za red. D. H. Tykhonenka z peredmovoju. – Kh.: Maidan. 300 [in Ukrainian]
3. Lukach O. (2013) Istorychni aspekty vyvchennia erozii gruntiv u Zakhidnomu rehionu Ukrainy [Historical aspects of the study of soil erosion in the Western region of Ukraine]. Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia heohrafichna, 44, 178–185 [in Ukrainian]
4. Hnatyshyn H. B. (2002) Z istorii doslidzhennia gruntiv Zakhidnoi Ukrainy [From the history of soil research in Western Ukraine]. Ahrokhimiia i gruntoznavstvo. Mizhvidomchyi tematychnyi naukovyi zbirnyk. Spetsialnyi vypusk. Kharkiv, 2, 37–39.
5. Solovei H. M. (2018) Dosvid borotby z eroziieiu gruntiv u zemlerobstvi zakhidnoho rehionu Ukrainy [Anti-erosion measures in agriculture of the Carpathian region]. Istoriia nauky i tekhniki: zb. nauk. pr. T. 8, 1(12), 148–151. [in Ukrainian]
6. Andrushchenko H. O. (1970) Grunty zakhidnykh oblastei URSR [Soils of the western regions of the Ukrainian SSR]. Lviv – Dubliany. [in Ukrainian]
7. Panteleimonov A. I. (1998) Diahnostychni oznaky dlia yakisnoi otsinky osushenykh perezvolozhenykh gruntiv Peredkarpattia [Diagnostic features for the qualitative assessment of drained overmoistened soils of Precarpathia]. Henezys, heohrafiia i ekolohiia gruntiv. Lviv. Vyd-vo „Prostir M», 261–265. [in Ukrainian]
8. Kozlovskiy B. I. (2005) Melioratyvnyi stan osushuvanykh zemel zakhidnykh oblastei Ukrainy [Ameliorative state of drained lands in the western regions of Ukraine]. Lviv: Yevrosvit, 420 s. [in Ukrainian]

9. Vashchuk S. M. (2010) Ekzohenni protsesy na meliorovanykh ahrolandshaftakh Prykarpattia v suchasnykh umovakh [Exogenous processes on reclaimed agro-landscapes of Prykarpattia in modern conditions]. Visnyk Lvivskoho natsionalnoho ahrarynoho un-tu: zemlevporiadkuvannia i zemelnyi kadastr, 2010, 16, 45–52 [in Ukrainian]
10. Voloshchuk M. D., Karbivska U. M., Milkevych S. Ya., Melnyk I. D. (2011) Monitorynh pokaznykiv osushenykh zemel Tsentralnoho Prykarpattia [Monitoring of indicators of drained lands of the Central Carpathian region]. Visnyk Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu im. V. Stefanyka. Serii: Bioloziia. Ivano-Frankivsk, 16, 11–20 [in Ukrainian]
11. Karbivska U. M. Melnyk I.D. (2008) Suchasnyi stan osushenykh zemel Ivano-Frankivskoi oblasti ta perspektyvy yikh vykorystannia [Current state of drained lands of Ivano-Frankivsk region and prospects for their use]. Visnyk PNU im. V. Stefanyka. Serii: Bioloziia. Ivano-Frankivsk : Hostynets, 10, 56–62 [in Ukrainian]
12. Voloshchuk M. D. (2011) Istoriia rozvytku gruntotznavstva i ahrokhimii na Prykarpatti [The history of the development of soil science and agrochemistry in the Carpathians]. Naukovo-osvitni zdobutky kafedry ahrokhimii i gruntotznavstva do 10 richchia zasnuvannia. Ivano-Frankivsk, 9–14 [in Ukrainian]
13. Kalutskyi I. F., Oliinyk V. S. (2007) Stykhiini yavlyshcha v hirsko-lisovykh umovakh Ukrainskykh Karpat (vitrovaly, pavodky, eroziia gruntu) [Natural phenomena in the mountain and forest conditions of the Ukrainian Carpathians (windstorms, floods, soil erosion)]. Lviv : Kamula, 240 [in Ukrainian]
14. Voloshchuk M. D., Turak O. Yu., Solovei H. M. (2014) Eroziina dehradatsiia demovo-pidzolystrykh poverkhe-nevo ohleienykh gruntiv tsentralnoho Peredkarpattia [Erosional degradation of sod-podzolic surface-glazed soils of central Precarpathia]. Ahrokhimiia i gruntotznavstvo : mizhvid. temat. nauk. zb. Mykolaiv : TOV «Smuhasta typphrafii», Spets. vypusk. Do IX zizdu UTGA, Gruntotznavstvo i melioratsiia gruntiv, 3, 68–70. [in Ukrainian]
15. Voloshchuk M. D. (2014) Eroziia gruntiv na terytorii Karpatskoho rehionu i zakhody shchodo yikh zapobihannia [Soil erosion in the territory of the Carpathian region and measures to prevent it]. Zbirnyk naukovykh prats: Okhorona gruntiv. Kyiv. Z nahody 50-richchia ahrokhimichnoi sluzhby Ukrainy, 1, 208–211. [in Ukrainian]
16. Turak O. Yu. (2005) Eroziia gruntiv na terytorii Prykarpattia [Soil erosion in the territory of Prykarpattia]. Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho ahrarynoho universytetu. Kyiv: EKMO, 1, 154–162. [in Ukrainian]
17. Turak O. Yu., Solovei H.M. (2008) Kilkisna i yakisna kharakterystyka erodovanykh zemel ta yikh hrupuvannia [Quantitative and qualitative characteristics of eroded lands and their grouping]. Visnyk Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu im. Vasylia Stefanyka. Serii Bioloziia. Ivano-Frankivsk: Hostynets, 12, 152–158. [in Ukrainian]
18. Voloshchuk M. D., Hiletskyi Y. R. (2022) Vodno-eroziini protsesy u pryrodnykh kompleksakh Ukrainskykh Karpat [Water-erosion processes in the natural complexes of the Ukrainian Carpathians]. Ivano-Frankivsk, 123 [in Ukrainian]

Данилів О.О. Історія дослідження деградації ґрунтів Івано-Франківської області

Мета. Проведення аналізу вивченості деградації ґрунтів Івано-Франківської області. Завдання: проаналізувати ступінь вивчення деградації ґрунтів в Івано-Франківській області. Об'єкт досліджень: деградація ґрунтів Івано-Франківської області. Предмет досліджень: історія вивчення деградації ґрунтів Івано-Франківської області.

Методи. Методологічну основу досліджень становлять наступні методи: історичний, хронологічний, картографічний, порівняльно-географічний.

Результати дослідження. Вивчення деградаційних процесів на території Івано-Франківської області протягом останніх трьохсот років неодноразово ставали об'єктом наукових та прикладних досліджень. Перші наукові відомості про деградацію ґрунтів відносяться до польсько-австрійського періоду – початку XVIII століття. В цей час були створені організації по осушенню перезволожених заболочених ґрунтів, вапнуванню кислих ґрунтів. Після проведення великомасштабних ґрунтових обстежень в 50–60 роках минулого століття зростає інтерес до вивчення ґрунтів та їх деградації. В цей період визначені види деградованих ґрунтів (еродованих, заболочених, зруйнованих гірничими виробками тощо), їх поширення і площа. Проводились дослідження перезволожених і заболочених ґрунтів та їх деградація під впливом меліоративних робіт. На сучасному етапі особлива увага науковців присвячена проблемі водної ерозії ґрунтів та запобігання її негативних наслідків.

Висновки. Незважаючи на значний вклад науковців у дослідження ґрунтів області, вивчення деградаційних процесів є недостатнім і залишається актуальним. Накопичені знання є основою для подальшого визначення причин виникнення деградаційних процесів, ступеня їх прояву, розробки ефективних меліоративних і ґрунтоохоронних заходів.

Ключові слова: ґрунтознавство, водна ерозія, осушені землі, меліорація, родючість.

Danyliv O.O. History of the researches of the soils degradation in Ivano-Frankivsk region

Purpose. Analysis of the study of soil degradation in the Ivano-Frankivsk region. Task: to analyze the degree of soil degradation in the Ivano-Frankivsk region. Object of research: soil degradation in the Ivano-Frankivsk region. The subject of research: the history of the study of soil degradation in the Ivano-Frankivsk region.

Methods. The methodological basis of research is the following methods: historical, chronological, cartographic, comparative-geographical.

Results. The study of degradation processes on the territory of Ivano-Frankivsk region during the last three hundred years has repeatedly become the object of scientific and applied research. The first scientific information about soil degradation dates back to the Polish-Austrian period – the beginning of the 18th century. At that time, organizations were created to drain overmoistened swampy soils, liming acidic soils. After conducting large-scale soil surveys in the 50s and 60s of the last century, interest in the study of soils and their degradation grew. During this period, the types of degraded soils (eroded, waterlogged, destroyed by mining, etc.), their distribution and area were determined. Studies of waterlogged soils and their degradation under the influence

of reclamation works were conducted. At the current stage, special attention of scientists is devoted to the problem of water erosion and prevention of its negative consequences.

Conclusions. Despite the significant contribution of scientists to the study of the soils of the region, the study of degradation processes is insufficient and remains relevant.

The accumulated knowledge is the basis for the further determination of the causes of degradation processes, the degree of their manifestation, the development of effective reclamation and soil protection measures.

Key words: soil science, water erosion, drained lands, reclamation, fertility.